

POLITICA DE CURS PROMOVIATĂ DE BNR ÎN CONTEXT EUROPEAN

Conf. univ. dr. Camelia Vechiu

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Abstract

The pragmatic approach of Romania's process of integration in European Union presupposes the achievement of objectives and priorities provided by the National Program of Romania's Accession to European Union, not only as premises of integration, but especially as national desiderata.

According to objectives as regards the European Integration, NRB acted according to Romania's efforts concerning the institutional, structural and operational adjustment of Romania's economy to communitary requirements.

The National Bank of Romania has continued to pay a special attention to the banking system reform and also to the acceleration process of financial integration, in accordance with the norms and principles lying at the basis of European policies.

As regards the rate policy promoted, the Romanian National Bank has in view some factors to lead to the strengthening of ROL, that is to the raising of commercial transactions both in export and in import, closely followed by the raise of financial transactions.

In the opinion of NRB Governor, all these measures will ensure a stability of the national currency, more exactly a real appreciation of ROL flow.

Strategia de extindere a Uniunii Europene urmărește integrarea noilor membri în paralel cu armonizarea obiectivelor de politică internă și externă ale tuturor statelor membre, prin respectarea și aplicarea consecventă a unor principii fundamentale comune. Asumarea în totalitate a acestor principii de către România fundamentează candidatura sa la statutul de membru al U.E.

Dobândirea acestui statut într-un orizont cât mai apropiat a constituit și constituie o prioritate a politicii autorităților române. Abordarea pragmatică a procesului de integrare a României în UE presupune îndeplinirea obiectivelor și priorităților prevăzute în Programul Național de Aderare a României la UE (PNAR) nu numai ca premise ale integrării, dar mai ales ca deziderate naționale. În cadrul oferit de PNAR, reducerea fermă a inflației, asigurarea

unei poziții externe sustenabile, menținerea sub control a deficitului bugetar, îmbunătățirea stabilității sistemului bancar și reforma acestuia reprezintă priorități ale programului.

Conform obiectivelor urmărite în domeniul integrării europene, Banca Națională a României a acționat în concordanță cu demersurile susținute ale României privind ajustarea – instituțională, structurală și operațională a economiei românești la cerințele comunitare. BNR a continuat să acorde o atenție deosebită reformei sistemului bancar și accelerării procesului de integrare financiară, în conformitate cu normele și principiile aflate la baza politicilor europene. Astfel obiectivele majore urmărite de BNR fac referire la respectarea angajamentelor asumate față de UE și perfecționarea mecanismului instituțional intern pentru o pregătire mai eficientă a procesului de integrare și de negocieri, pe domenii specifice sistemului bancar¹.

Respectarea angajamentelor asumate prin documente oficiale de poziție necesită elaborarea și implementarea de către BNR a unor strategii specifice domeniului financiar – bancar.

Aderarea deplină a României la zona euro se va petrece în zece ani, dacă sunt continuate procesele de creștere economică și de dezinflație a monedei naționale. Potrivit guvernatorului BNR, Mugur Isărescu: „Vom putea adopta moneda europeană – euro în acest termen de zece ani în contextul unei creșteri economice solide și a continuării procesului de dezinflație graduală, care la noi a început cu aproape zece ani mai târziu decât în țări precum Polonia, Ungaria și Cehia, ceea ce explică decalajul pe care îl avem față de aceste țări”².

Guvernatorul BNR a arătat că, după integrare, România va trebui, până în 2010, să respecte anumite condiții, cea mai importantă fiind implementarea unei piețe de capital cu dobânzi foarte scăzute în care, conform Tratatului de la Maastricht, dobânda maximă se situează la 1.5 puncte procentuale peste nivelul european. Ultimul pas în direcția introducerii euro ca monedă unică pe piața românească va fi participarea obligatorie, în perioada 2010 – 2012, la Mecanismul Cursurilor de Schimb (Exchange Rate Mechanism – ERM)II, care reprezintă una din condițiile Tratatului de la Maastricht ce trebuie îndeplinită înainte de adoptarea monedei unice de către țările nou intrate în Uniunea Europeană.

Prin Mecanismul bilateral ERM II, introdus când s-a adoptat moneda unică europeană, fiecare monedă participantă are definită o paritate centrală comparativ cu euro, banda de fluctuație menținându-se aceeași ($\pm 15\%$). Participarea la ERM II este obligatorie cu cel puțin doi ani înainte de intrarea în zona euro.

¹ Marius Gust, Camelia Vechiu – *Management bancar*, Ed. Independența Economică, 2003, pag.132

² <http://www.publionline.ro/forum/despre-denominare>

Astfel, până în 2014, România are toate șansele să treacă la moneda unică europeană, mai ales că, potrivit guvernatorului BNR, țara noastră ar putea cunoaște o dezvoltare economică consistentă, comparabilă cu boom-ul economic al Poloniei în anii '90.

O altă temă a politicii monetare a BNR, cursul de schimb al leului în raport cu alte valute este o provocare înaintea trecerii la moneda unică euro. Datorită procesului de denominare cât și a stopării inflației ca o necesitate, în vederea intrării în Uniunea Europeană au apărut o serie de fluctuații a cursului de schimb.

La nivelul anului 2005, după ce moneda europeană a ajuns la același nivel cu cel din urmă cu doi ani, BNR a intervenit pe piața valutară, atrăgând 600 de milioane de euro. Cumpărările de valută realizate de BNR au ridicat costul de referință cu peste 1.000 de unități. Banca Centrală s-a menținut în piața valutară doar prin afișarea de cotații, fără a realiza cumpărări de valută. În aceste condiții, cotația euro s-a menținut peste nivelul de 3,8 lei până la anunțarea cursului oficial, doar a coborât imediat după acest moment până la minim de 3,7lei. Potrivit acestor surse, cursul s-a încadrat pe o tendință descrescătoare, dar raportul dintre cerere și ofertă de valută din fiecare ședință de tranzacționare va influența traiectoria, pe termen scurt.

Începutul anului 2006 a adus euro sub pragul psihologic de 3,5 lei și a revenit peste acest prag abia la mijlocul lunii martie, în condițiile ieșirii unei părți din fondurile nerezidenților. Evoluția cotației euro a fost corelată de către dealeari și cu tendințele de pe piețele externe (atât zlotul polonez, cât și coroana depreciindu-se), dar și cu cele de pe piața bursieră, dealarii apreciind că investitorii și-au marcat profiturile la bursă, retrăgându-și sumele prin piața valutară.

În aceeași perioadă, cursul de referință al monedei europene a realizat o creștere de aproape 0,9% într-o zi, cotația urcând cu 3,11 bani. În piață însă, euro a fost tranzacționat și la valori care au depășit 3,54 lei. Dealarii apreciau în acel moment că fondurile speculative ies de pe piețele emergente (Ungaria, Polonia), ca urmare a dobânzilor scăzute, și se reorientează spre obligațiunile în dolari cu maturitate pe 10 și 30 de ani, ale căror dobânzi deveniseră mai atractive. Situația a fost însă conjuncturală – Japonia, după ce anunțase o creștere a dobânzilor, a revenit cu precizarea că măsura va fi amânată, iar datele comunicate de S.U.A. au fost sub previziuni, astfel că „sentimentul pieței e așteptat să revină favorabil leului”, spune Florin Cățu, analist – șef la ING România.

Estimarea analistului a fost susținută și de evoluția cursului de schimb în cea de-a doua jumătate a lunii euro a coborât ușor, înregistrându-se mici corecții, corelate cu cele de pe piețele emergente, deși s-a menținut în jurul valorii de 3,5 lei.

Pe termen lung (5-6 luni), moneda națională se va aprecia însă pe fondul unei volatilități ridicate în ambele sensuri, estimează Radu Crăciun, analist – șef la ABN Amro. De asemenea, Nicolae Dănilă, președintele executiv al BCR, anticipează o apreciere nominală a leului, indicând un curs de schimb pentru finele anului de 3,4 lei pentru un euro. Și Dănilă prognozează fluctuații în ambele sensuri ale cursului, dar și intervenții ale BNR pentru susținerea cotațiilor euro până spre nivelul de 3,6 lei. „Vom asista la susținerea cursului prin acțiuni ale BNR, dar mai puțin hotărâte ca în trecut”, a mai declarat președintele executiv al BCR³.

Ratele de schimb ale leului se formează pe piață, fiind circumscrise regimului de curs cu flotare controlată, regim ce conține una dintre opțiunile agregate în procesul de aderare la Uniunea Economică și Monetară. În acest context este firesc ca investițiile BNR pe piață să fie limitate având ca ținte principale evitarea fluctuațiilor exagerate și prevenirea aprecierii excesive în termeni reali a monedei naționale. Particularitățile tranzacției și stadiul actual al reformei în România nu permit însă ignorarea completă de către BNR a poziției externe a României. Faptul că în țara noastră reformele structurale sunt întârziate ne impune un comportament specific. Este încă necesar ca Banca Centrală să fie pregătită să facă intervenții la nivelul cursului de schimb, pentru evitarea unor posibile dezechilibre, al căror pericol nu este de neglijat. Din acest motiv continuăm să vorbim în România despre „politica monetară” și despre „politica de curs”.

Obiectivul dezinflației constituie o permanență, în timp ce obiectivele de curs sunt contingente. Așadar este mai corect să vorbim de o contingență a politicii monetare cu cea de curs decât de o separare. Noua strategie operațională a BNR este definită printr-o variabilitate mai mare a cursului de schimb, dar în ambele sensuri (atât de depreciere cât și de apreciere), precum și prin intervenții rare ale Băncii Centrale. Aceste intervenții au ca scop principal menținerea rezervelor valutare la un nivel optim, la o valoare echivalent valută plus aur.

Guvernatorul BNR a mai spus că mixul de politici economice convenit de Guvern și BNR cu reprezentanții FMI este unul coerent, el exprimându-și convingerea că atingerea unei ținte de inflație de 7% este perfect realizabilă. Referindu-se la valoarea scumpirilor care se vor produce Isărescu a recomandat: „Să nu fim mai pesimiști decât trebuie”. El a arătat că dincolo de efectul asupra deficitului de cont curent, aprecierea leului va ajuta dezinflația. „Este foarte simplu, producătorii interni nu-și permit să crească prețurile în condițiile unor importuri foarte ieftine” a declarat Isărescu. „Vă garantez ca, dacă leul se apreciază cu 15%, inflația ar fi sub

³ Andrada Busuioc – „Euro intră pe teren accidentat”, Revista Piața Financiară, București martie 2006

4%” a spus Isărescu. În demersurile și măsurile adoptate cu privire la politica de curs, BNR a avut și are în vedere câțiva factori care să conducă la întărirea leului, și anume creșterea tranzacțiilor comerciale atât la export cât și la import, urmată îndeaproape și de creșterea tranzacțiilor financiare. Achiziționarea de către BNR a unei sume importante de euro de pe piața valutară, lucru ce va duce la un nivel optim al rezervei internaționale, vine să întregască paleta de măsuri adoptate de Banca Centrală.

În opinia guvernatorului BNR, toate acestea vor asigura o stabilitate a monedei naționale, mai concret o apreciere reală a cursului leului⁴.

BIBLIOGRAFIE

- [1]. Marius Gust, Camelia Vechiu – *Management bancar*, Ed. Independența Economică, Brăila 2003;
- [2]. Andrada Busuioc – „Euro intră pe teren accidentat”, Revista Piața Financiară, București martie 2006;
- [3]. <http://www.publionline.ro/forum/despre-denominare;>
- [4]. <http://www.afacerieuropene.ro/actualități-detaliu>.

⁴ <http://www.afacerieuropene.ro/actualități-detaliu>